

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0136/2013

4.4.2013

SPRAWOZDANIE

w sprawie praw kobiet w krajach bałkańskich starających się o przystąpienie do UE
(2012/2255(INI))

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

Sprawozdawczyni: Marije Cornelissen

RR\932308PL.doc

PE502.079v02-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	18
OPINIA KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH	20
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	25

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie praw kobiet w krajach bałkańskich starających się o przystąpienie do UE

(2012/2255(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 8 i 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW), przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 18 grudnia 1979 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1325 (RB ONZ nr 1325),
- uwzględniając „Europejski pakt na rzecz równości płci (2011-2020)”, przyjęty przez Radę w marcu 2011 r.¹,
- uwzględniając deklarację pekińską i platformę działania przyjętą podczas IV Światowej Konferencji na temat Kobiet w dniu 15 września 1995 r., a także rezolucje Parlamentu: z dnia 18 maja 2000 r. w sprawie skutków przyjęcia pekińskiej platformy działania², z dnia 10 marca 2005 r. w sprawie wniosków z IV Światowej Konferencji w sprawie Platformy Działania Kobiet (Pekin+10)³ oraz z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie Pekinu +15 – Platformy działania ONZ na rzecz równości płci⁴,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 21 września 2010 r. pt. „Strategia na rzecz równości kobiet i mężczyzn 2010-2015” (COM(2010)0491),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2010 r. pt. „Opinia Komisji w sprawie wniosku Albanii o członkostwo w Unii Europejskiej” (COM(2010)0680), w którym stwierdzono, że w praktyce równość płci nie jest zagwarantowana całkowicie, a szczególnie dotyczy to sfery zatrudnienia i dostępu do pomocy ekonomicznej,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2010 r. pt. „Opinia Komisji w sprawie wniosku Czarnogóry o członkostwo w Unii Europejskiej” (COM(2010)0670), w którym stwierdzono, że w praktyce równość płci nie jest zagwarantowana całkowicie,
- uwzględniając sprawozdania Komisji z postępów odnotowanych w 2012 r. w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących towarzyszące komunikatowi Komisji z dnia 10 października 2012 r. pt. „Strategia rozszerzenia i najważniejsze

¹ Załącznik do konkluzji Rady z dnia 7 marca 2011 r.

² Dz.U. C 59 z 23.2.2001, s. 258.

³ Dz.U. C 320 E z 15.12.2005, s. 247.

⁴ Dz.U. C 348 E z 21.12.2010.

wyzwania na lata 2012-2013” (COM(2012)0600),

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 października 2012 r. w sprawie studium wykonalności dotyczącego układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Unią Europejską a Kosowem (COM(2012)0602),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 października 2012 r. dotyczący ustaleń szczegółowego sprawozdania monitorującego w sprawie stanu przygotowań Chorwacji do członkostwa w UE (COM(2012)0601),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 marca 2008 r. pt. „Bałkany Zachodnie: wzmocnienie perspektywy europejskiej” (COM(2008)0127),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 27 stycznia 2006 r. pt. „Bałkany Zachodnie na drodze do UE: umacnianie stabilności i dobrobytu” (COM(2006)0027),
 - uwzględniając konkluzje Rady z dni 2-3 czerwca 2005 r., w których zachęcono państwa członkowskie i Komisję do wzmocnienia mechanizmów instytucjonalnych służących propagowaniu równości płci oraz do stworzenia ram umożliwiających ocenę realizacji pekińskiej platformy działania, tak by możliwe było bardziej spójne i systematyczne monitorowanie postępów,
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 30 listopada i 1 grudnia 2006 r. w sprawie przeglądu realizacji pekińskiej platformy działania przez państwa członkowskie oraz instytucje UE – wskaźniki dotyczące mechanizmów instytucjonalnych,
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 30 września 2009 r. pt. „Przegląd realizacji pekińskiej platformy działania przez państwa członkowskie oraz instytucje UE”,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie sytuacji kobiet na Bałkanach¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie strategii UE w dziedzinie integracji Romów²,
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia oraz opinię Komisji Spraw Zagranicznych (A7-0136/2013),
- A. mając na uwadze, że siedem krajów Bałkanów Zachodnich – Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Kosowo, była jugosłowiańska republika Macedonii, Czarnogóra oraz Serbia – znajduje się na różnych etapach procesu akcesji do Unii Europejskiej; mając na uwadze, że w ramach tego procesu kraje te muszą przyjąć i wdrożyć dorobek prawny i inne zobowiązania UE w dziedzinie równości płci;
- B. mając na uwadze, że wdrażanie środków dotyczących praw kobiet i równości płci

¹ Dz.U. C 21 E z 28.1.2010, s. 8.

² Dz.U. C 199 E z 7.7.2012, s. 112.

wymaga, aby obywatele byli bardziej świadomi tych praw, aby można powoływać się na te prawa w postępowaniach sądowych i pozasądowych oraz aby instytucje rządowe i niezależne inicjowały, prowadziły i monitorowały ten proces wdrażania;

- C. mając na uwadze, że kobiety odgrywają istotną rolę w procesach pokojowych, procesach stabilizacji i pojednania oraz że należy uznać wnoszony przez nie wkład i wspierać ich wysiłki, zgodnie z RB ONZ nr 1325 i późniejszymi rezolucjami;

Uwagi ogólne

1. zauważa, że kraje Bałkanów Zachodnich starające się o przystąpienie do UE przyjęły wiele przepisów wymaganych w związku z procesem akcesji, jednak przepisy te w wielu przypadkach nie są skutecznie stosowane;
2. podkreśla, że konieczne jest, aby kobiety na Bałkanach Zachodnich przyjęły bardziej wydatną rolę w społeczeństwie poprzez obecność i aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym na wszystkich szczeblach; podkreśla, że ogromne znaczenie ma dążenie do równego udziału kobiet w procesie podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów (od lokalnego do krajowego, od władzy wykonawczej do ustawodawczej);
3. z zaniepokojeniem zauważa, że w większości krajów obywatele nie dysponują pełną wiedzą o obowiązujących przepisach i polityce na rzecz promowania równości płci i praw kobiet oraz że rzadko są zaznajomieni z sytuacją słabszych lub zmarginalizowanych członków społeczeństwa, w szczególności romskich kobiet; wzywa Komisję i rządy krajów starających się o przystąpienie do UE do podnoszenia świadomości poprzez kampanie medialne i społeczne oraz programy edukacyjne, aby wyeliminować stereotypy dotyczące płci oraz wspierać kobiety mogące być wzorem do naśladowania, a także aktywny udział kobiet we wszystkich dziedzinach życia, w tym w procesach decyzyjnych; przede wszystkim wnosi o osobiste zaangażowanie członków rządu i urzędników;
4. podkreśla znaczenie kampanii zwiększających świadomość w zakresie zwalczania stereotypów, dyskryminacji (ze względu na płeć, kulturę, religię) i przemocy domowej, a także ogólnego zapewnienia równości płci; zauważa, że kampaniom tym powinno towarzyszyć propagowanie pozytywnego wizerunku mogących być wzorem do naśladowania w mediach i reklamach, materiałach edukacyjnych i w internecie; podkreśla znaczenie poprawy sytuacji kobiet na obszarach wiejskich, zwłaszcza w kontekście dyskryminujących zwyczajów i stereotypów;
5. z zaniepokojeniem zauważa, że kobiety są nadal zbyt nielicznie reprezentowane na rynku pracy oraz w procesie podejmowania decyzji gospodarczych i politycznych; z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie parytetów i wzywa kraje, które jeszcze tego nie zrobiły, do propagowania reprezentacji kobiet i, w stosownych przypadkach, skutecznego wprowadzenia parytetów płci w partiach politycznych i zgromadzeniach narodowych oraz zachęca państwa, które to uczyniły, do kontynuowania tego procesu w celu zapewnienia kobietom możliwości uczestnictwa w życiu politycznym i zaradzenia ich zbyt niskiej reprezentacji; zauważa, że tam, gdzie wprowadzono parytet płci w procesie podejmowania decyzji politycznych, powinien on być prawidłowo wdrażany i uzupełniony skutecznymi sankcjami prawnymi; w tym kontekście z zadowoleniem

przyjmuje niedawną międzynarodową konferencję kobiet pt. „Partnerstwo na rzecz zmian”, która odbyła się w październiku 2012 r. w Prisztinie pod auspicjami Atifete Jahjagi, jedynej kobiety będącej głową państwa w tym regionie;

6. zauważa z zaniepokojeniem, że wskaźnik zatrudnienia kobiet w krajach Bałkanów Zachodnich utrzymuje się na bardzo niskim poziomie; zwraca uwagę, że wspieranie strategii politycznych na rzecz równych szans jest ważne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego i społecznego krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE; wzywa rządy do wprowadzenia środków mających na celu zmniejszenie różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, a tym samym różnic w wysokości świadczeń emerytalnych kobiet i mężczyzn oraz do rozwiązywania problemu wysokiej stopy bezrobocia, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, a zwłaszcza kobiet na obszarach wiejskich; zwraca się do rządów krajów bałkańskich, aby ustanowiły ramy prawne zapewniające osobom obu płci równe wynagrodzenia za równą pracę, wspierały kobiety, by mogły godzić życie prywatne i zawodowe, zapewniły lepsze warunki pracy, naukę przez całe życie, elastyczne godziny pracy, a ponadto stworzyły środowisko stymulujące przedsiębiorczość wśród kobiet;
7. z zaniepokojeniem odnotowuje, że w niektórych państwach w tym regionie kobiety-przedsiębiorcy starające się o pożyczki lub kredyty na finansowanie swojej działalności gospodarczej często doświadczają dyskryminacji i nadal nierzadko borykają się z przeszkodami wynikającymi ze stereotypów płci; wzywa państwa w regionie do rozważenia kwestii utworzenia programów mentorskich i programów wspierających umożliwiających wykorzystanie doradztwa i doświadczenia przedsiębiorców; wzywa kraje Bałkanów Zachodnich do opracowania programów obejmujących aktywne środki na rzecz rynku pracy mające na celu obniżenie poziomu bezrobocia wśród kobiet; wzywa te kraje do opracowania programów udzielania pożyczek i do udostępnienia środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
8. podkreśla znaczenie zwalczania wszelkich form dyskryminacji w miejscu pracy, w tym dyskryminacji ze względu na płeć w przypadku rekrutacji, awansu i świadczeń;
9. podkreśla, że zapewnienie aktywnego uczestnictwa kobiet, które stanowią ponad połowę ludności krajów bałkańskich, w proces konstruowania instytucji demokratycznych i zapewnianie ich właściwego funkcjonowania ma podstawowe znaczenie dla rządów demokratycznych; z zaniepokojeniem odnotowuje występujący w większości krajów brak zasobów finansowych i kadrowych przeznaczonych na funkcjonowanie instytucji rządowych i niezależnych, które mają za zadanie wprowadzać i wdrażać środki na rzecz równości płci, a zwłaszcza strategie dotyczące uwzględniania aspektu płci; wzywa władze do uzupełniania środków i planów działania odpowiednimi zasobami na ich wdrażanie, w tym do zapewnienia odpowiedniego udziału kobiet w kadrze; podkreśla, że Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) może i powinien być wykorzystywany na potrzeby realizacji projektów związanych z promowaniem praw kobiet i równości płci oraz że organy w danych państwach ponoszą pełną odpowiedzialność za prawidłowe funkcjonowanie mechanizmów wdrażania środków w obszarze praw kobiet i równości płci; apeluje do Komisji Europejskiej o rzetelne badanie skuteczności wydatkowania tych środków;

10. z zaniepokojeniem zauważa brak danych statystycznych odnoszących się do równości płci, do przemocy wobec kobiet, do dostępności środków antykoncepcyjnych oraz do niezaspokojonego zapotrzebowania na środki antykoncepcyjne, gdyż dane te są niezbędne do monitorowania wdrażania, a przy tym powinny być standaryzowane i pozwalać na dokonywanie porównań na przestrzeni czasu między poszczególnymi krajami starającymi się o przystąpienie do UE oraz między państwami członkowskimi UE a krajami starającymi się o przystąpienie do UE; wzywa rządy krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE, aby opracowały wspólną metodologię gromadzenia danych statystycznych, we współpracy z Eurostatem, Europejskim Instytutem ds. Równości Kobiet i Mężczyzn oraz innymi właściwymi instytucjami; podkreśla, że konieczne jest opracowanie specjalnych strategii oraz wdrożenie dostępnych środków, aby poprawić sytuację kobiet, które są dyskryminowane z wielu przyczyn jednocześnie, takich jak kobiety romskie, lesbijki, kobiety biseksualne lub transpłciowe, kobiety niepełnosprawne, należące do mniejszości etnicznych oraz kobiety starsze;
11. jest zdania, że kobiety odgrywają podstawową rolę w stabilizacji i rozwiązywaniu konfliktów, co ma ogromne znaczenie dla pojednania w całym regionie; podkreśla znaczenie dostępu kobiet będących ofiarami przestępstw dokonanych w czasie wojny, zwłaszcza gwałtów, do wymiaru sprawiedliwości; przypomina, że wszystkie państwa zobowiązane są do położenia kresu bezkarności i do pociągnięcia do odpowiedzialności wszystkich odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne, w tym zbrodnie z użyciem przemocy seksualnej wobec kobiet i dziewcząt, oraz podkreśla obowiązek uznania tych czynów za zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne i potępienia ich jako takich; w związku z tym zwraca uwagę na potrzebę wyłączenia ich z zakresu przepisów o amnestii; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki poczynione przez takie sieci jak Regionalne Lobby Kobiet w zakresie wspierania kobiet w procesie budowania pokoju oraz wspierania dostępu kobiet w krajach pokonfliktowych do wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że obecnie potrzebne jest rozliczenie przeszłości oraz systematyczne zapewnienie sprawiedliwości i rehabilitacji ofiarom przemocy seksualnej będącej konsekwencją konfliktów; domaga się opracowania i wprowadzenia odpowiednich państwowych programów ochrony świadków oraz ścigania tych zbrodni;
12. potępia wszelkie formy przemocy wobec kobiet i z zaniepokojeniem zauważa, że w krajach bałkańskich nadal odnotowuje się przypadki przemocy związanej z płcią oraz zniewag słownych; zwraca się do rządów krajów bałkańskich o wzmocnienie organów ścigania, aby mogły one skutecznie zajmować się takimi problemami, jak przemoc uwarunkowana płcią, przemoc domowa, przymusowa prostytutka i handel kobietami, o tworzenie schronisk dla osób, które doświadczyły lub doświadczają przemocy domowej oraz o zapewnienie większego wyczulenia organów ścigania, organów sądowych i urzędników służby publicznej na to zjawisko; zachęca władze krajowe w tym regionie do ustanawiania programów podnoszenia świadomości w zakresie przemocy domowej;
13. z ubolewaniem zauważa, że 30% ofiar transgranicznego handlu ludźmi w UE to obywatele krajów bałkańskich, przy czym kobiety i dziewczynki stanowią większość wykrytych ofiar; podkreśla, że równość płci, kampanie uświadamiające oraz środki walki z korupcją i z przestępczością zorganizowaną są ważne dla zapobiegania handlowi ludźmi i ochrony potencjalnych ofiar; wzywa władze krajowe w regionie do współpracy przy tworzeniu wspólnego frontu;

14. wzywa władze krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE, aby zapewniły trwałe finansowanie na rzecz zwalczania handlu ludźmi, nadal poprawiały swoją zdolność do aktywnego identyfikowania i ochrony ofiar wśród słabszych grup społecznych, prawnie zagwarantowały niekaranie zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi za popełnienie przestępstw wynikających bezpośrednio z faktu bycia ofiarą takiego handlu, wspierały działania w zakresie ochrony ofiar, organizowały szkolenia dla funkcjonariuszy organów ścigania oraz nadal zwiększały liczbę miejsc dostępnych w ośrodkach recepcyjnych i schroniskach; wzywa też rządy poszczególnych krajów do poprawy wdrażania obowiązującego prawodawstwa, tak aby stworzyć środowisko odstrasające handlarzy, w którym prowadzi się należyte dochodzenia w sprawie przypadków handlu ludźmi, a przestępcy są ścigani i skazywani; wzywa Komisję, aby zaapelowała do krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE o to, aby poprawiły swoje wyniki w obszarze ścigania i karania oraz wspierały lokalne inicjatywy mające na celu zaradzenie podstawowym przyczynom handlu ludźmi, takim jak przemoc domowa i ograniczone szanse gospodarcze wśród kobiet;
15. uważa, że rzeczywista równość płci opiera się również na równości i niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową; zachęca rządy państw starających się o przystąpienie do UE, aby zajęły się kwestią utrzymującej się homofobii i transfobii w prawie, polityce i życiu codziennym, w tym przez przyjmowanie przepisów dotyczących przestępstw z nienawiści, organizowanie szkoleń dla policji i przyjmowanie przepisów przeciwdziałających dyskryminacji, oraz zwraca się do władz krajowych w regionie o potępienie nienawiści i przemocy ze względu na orientację seksualną, tożsamość lub ekspresję płciową;
16. z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie liczby transgranicznych inicjatyw regionalnych w dziedzinie praw kobiet i równości płci; wzywa rządy i Komisję, aby wspierały te inicjatywy oraz zachęcały do wymiany doświadczeń i do upowszechniania wynikających z nich dobrych praktyk, m.in. przez wykorzystywanie funduszy przedakcesyjnych oraz przeznaczanie wystarczających dotacji na te inicjatywy, w tym w ramach sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci;
17. zwraca się do rządu Czarnogóry oraz do rządów Serbii, byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii i Albanii, aby po rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych uzgodniły porozumienie ramowe z parlamentami, partiami politycznymi i społeczeństwem obywatelskim, odnoszące się do zaangażowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego – m.in. w dziedzinie praw kobiet i równości płci – w negocjacje akcesyjne i opracowywanie planów działania dotyczących reform będących wynikiem tych negocjacji, a także do zapewnienia im dostępu do odpowiednich dokumentów dotyczących procesu akcesji;
18. wzywa rządy krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE do uznania i wspierania roli, jaką organizacje społeczeństwa obywatelskiego i kobiet odgrywają w konkretnych dziedzinach, takich jak promowanie praw osób LGBT, zwalczanie przemocy wobec kobiet, zwiększanie uczestnictwa i reprezentacji kobiet w polityce oraz propagowanie działań na rzecz budowania pokoju; zdecydowanie popiera działania mające na celu upodmiotowienie kobiet i wzmocnienie ich pozycji w społeczeństwie;
19. z zaniepokojeniem zauważa, że w większości krajów bałkańskich starających się o

przystąpienie do UE proces włączenia społecznego Romów uległ spowolnieniu, a w niektórych przypadkach został wręcz zahamowany; wzywa rządy poszczególnych krajów do zintensyfikowania podejmowanych działań, tak aby doprowadzić do ściślejszej integracji Romów oraz zapewnić wyeliminowanie wszystkich form dyskryminacji i uprzedzeń wobec nich, w szczególności wobec kobiet i dziewczynek, które cierpią z powodu dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie, dyskryminacji złożonej oraz dyskryminacji międzysektorowej; wzywa Komisję do wzmocnienia podejmowanych wysiłków, aby zaangażować kraje ubiegające się o członkostwo w UE na każdym etapie procesu akcesyjnego, oraz do uruchomienia Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) i mechanizmu przewidzianego w układzie o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA);

20. z zaniepokojeniem zauważa, że działacze na rzecz praw osób LGBT i działacze na rzecz praw człowieka, którzy podkreślają znaczenie rozliczenia się z przeszłością, regularnie są obiektem nawoływania do nienawiści, gróźb i napaści, a także wzywa rządy krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE do podjęcia szczególnych środków w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet zajmujących się obroną praw człowieka;
21. wzywa Komisję, aby w procesie akcesji krajów Bałkanów Zachodnich priorytetowo traktowała wdrażanie praw kobiet, uwzględnianie aspektu równości płci i nieustanną walkę z przemocą domową, nadal poruszając te kwestie oraz monitorując je i zdając sprawę z wdrażania odpowiednich środków w sprawozdaniach z postępów, oraz aby podkreślała znaczenie tych kwestii w kontaktach z władzami, dając przy tym dobry przykład przez zapewnienie równowagi płci we własnych delegacjach, w zespołach negocjacyjnych oraz wśród swoich przedstawicieli uczestniczących w posiedzeniach i występujących w mediach;
22. wzywa delegatury UE w krajach bałkańskich do uważnego monitorowania postępów dokonywanych w obszarze praw kobiet i równości płci w związku z przyszłym przystąpieniem do UE, a także zwraca się do każdej delegatury o wyznaczenie spośród swoich członków osoby odpowiedzialnej za politykę równouprawnienia, aby ułatwić wymianę dobrych praktyk na obszarze Bałkanów;
23. zachęca władze krajowe w regionie do wspierania celu równości płci poprzez edukację w szkołach i na uczelniach wyższych; zauważa, że wiele dziewcząt od najmłodszych lat jest zniechęcanych do zajmowania się przedmiotami szkolnymi i uniwersyteckimi postrzeganymi jako „męskie” z natury, takimi jak nauki przyrodnicze, matematyka i technologia; zaleca wprowadzenie kursów wstępnych w szkołach oraz rozszerzenie zakresu potencjalnych przedmiotów i ścieżek zawodowych otwartych dla dziewcząt, tak aby mogły one rozwijać wiedzę i pełny zakres umiejętności konieczne do odniesienia sukcesu na każdej drodze, jaką mogą obrać w życiu;
24. podkreśla, że wszystkie kobiety muszą mieć kontrolę nad swoimi prawami seksualnymi i reprodukcyjnymi, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo i wysokiej jakości antykoncepcji; wyraża zaniepokojenie z powodu ograniczeń w dostępie do usług opieki zdrowotnej obejmujących zdrowie reprodukcyjne i seksualne w krajach bałkańskich starających się o przystąpienie do UE;
25. wzywa rządy krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE do przyjęcia

przepisów i polityk zapewniających powszechny dostęp do usług zdrowotnych obejmujących zdrowie reprodukcyjne oraz przepisów i polityk sprzyjających propagowaniu praw reprodukcyjnych, a także do systematycznego gromadzenia danych niezbędnych do promowania zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego;

Albania

26. wzywa rząd albański, aby wspierał udział większej liczby kobiet w podejmowaniu decyzji politycznych, zwłaszcza z myślą o wyborach parlamentarnych w 2013 r.;
27. wzywa rząd albański, aby wdrożył krajową strategię integracji i rozwoju oraz ustawę o ochronie przed dyskryminacją, wzmacniając urząd komisarza ds. ochrony przed dyskryminacją poprzez ustanowienie instytucji odwoławczej w formie urzędu specjalnego komisarza ds. przypadków dyskryminacji ze względu na płeć, w celu propagowania środowiska, w którym kobiety rodzące dzieci płci żeńskiej nie są dyskryminowane;
28. wzywa rząd albański do ulepszenia koordynacji między władzami krajowymi i władzami lokalnymi, w szczególności jeżeli chodzi o zwalczanie przemocy domowej oraz zauważa, że w Albanii kobiety powinny być w większym stopniu zaangażowane w proces decyzyjny na szczeblu krajowym i lokalnym;
29. wzywa rząd albański do zaproponowania reform uwzględniających aspekt płci, obejmujących prawodawstwo w dziedzinie praw własności, kodeks prawny, prawo wyborcze i prawo pracy;
30. wyraża uznanie dla Albanii ze względu na zorganizowanie przez nią szkolenia dla sędziów w zakresie wdrażania przepisów dotyczących równości płci oraz środków zwalczania przemocy wobec kobiet, a także ze względu na zapewnienie ofiarom dyskryminacji lub przemocy możliwości otrzymania pomocy prawnej finansowanej ze środków publicznych;
31. wyraża uznanie dla Albanii ze względu na podjęcie przez nią decyzji w sprawie uwzględniania aspektu płci w średnioterminowym programie budżetowym dla wszystkich ministerstw liniowych oraz czeka na rezultaty wdrożenia tej decyzji;
32. wzywa rząd albański, aby wdrożył – a w razie konieczności dostosował – wskaźniki skuteczności działania w celu monitorowania wdrażania środków z zakresu praw kobiet i równości płci;
33. wzywa parlament albański do ustanowienia komisji parlamentarnej zajmującej się szczególnie prawami kobiet i kwestią równości płci;
34. wzywa rząd albański do przyspieszenia procesu wdrażania – w szczególności na szczeblu lokalnym – narzędzi z zakresu polityki służących wspieraniu praw kobiet, takich jak krajowa strategia dotycząca równości płci, zwalczania przemocy domowej i przemocy wobec kobiet (2011–2015);
35. wyraża uznanie dla władz albańskich ze względu na ustanowienie przez nie wskaźnika skuteczności działania w celu monitorowania wdrażania środków z zakresu praw kobiet i

równości płci, a także opublikowanie sprawozdania krajowego w sprawie statusu kobiet i równości płci w Albanii za rok 2012;

Bośnia i Hercegowina

36. wzywa rząd Bośni i Hercegowiny, aby dostosował przepisy dotyczące równości płci oraz praktykę prawną na różnych szczeblach w celu stworzenia jednolitych warunków prawnych w kraju, a także wzmocnił służby odpowiedzialne za równość płci na szczeblu centralnym w celu zaradzenia obecnemu brakowi kobiet na najwyższych szczeblach władzy oraz w celu monitorowania problemów wynikających dotąd z niewdrożenia wspomnianych przepisów; wzywa Komisję do zastosowania wszystkich dostępnych mechanizmów, aby zwiększyć odpowiedzialność i zintensyfikować działania władz Bośni i Hercegowiny w tym kierunku; wzywa rząd Bośni i Hercegowiny do położenia większego nacisku na wdrożenie ustawy o równości płci w Bośni i Hercegowinie oraz ustawy o zakazie dyskryminacji, a także na ich harmonizację z innymi przepisami obowiązującymi na szczeblu krajowym;
37. ze szczególnym zaniepokojeniem odnotowuje dyskryminację na rynku pracy wobec kobiet w ciąży oraz kobiet w połogu, a także różnice w uprawnieniach do zabezpieczenia społecznego z tytułu macierzyństwa występujące pomiędzy poszczególnymi jednostkami administracyjnymi pierwszego rzędu i kantonami; wzywa władze Bośni i Hercegowiny do wyrównania w całym kraju oraz dostosowania do wysokich standardów praw w zakresie zabezpieczenia socjalnego dla osób korzystających z urlopu macierzyńskiego, ojcowskiego lub rodzicielskiego, tak aby stworzyć równe warunki dla wszystkich obywateli;
38. z zaniepokojeniem zauważa niski poziom wiedzy o przepisach dotyczących równości płci oraz przeciwdziałania przemocy wobec kobiet, nie tylko wśród ogółu obywateli, lecz także wśród pracowników organów ścigania; wzywa władze do wdrożenia planu działania mającego na celu podnoszenie świadomości i szkolenie pracowników organów ścigania;
39. z poważnym zaniepokojeniem zauważa, że nie dokonano dotąd harmonizacji prawa dotyczącego ochrony ofiar przemocy domowej z prawem głównych jednostek administracyjnych w celu uznania przemocy domowej za przestępstwo w kodeksach prawnych obu głównych jednostek administracyjnych Bośni i Hercegowiny, przez co nie zapewniono należytej pewności prawa tym ofiarom; wzywa rząd Bośni i Hercegowiny do jak najszybszego rozwiązania tej kwestii, aby podnieść poziom ochrony ofiar;
40. wyraża uznanie dla kobiet zasiadających w parlamencie Bośni i Hercegowiny ze względu na międzypartyjną debatę na temat przemocy związanej z płcią prowadzoną przez nie z właściwymi ministerstwami; wzywa władze Bośni i Hercegowiny, aby w następstwie tej debaty podjęły działania w postaci konkretnych środków mających na celu propagowanie zwalczania przemocy związanej z płcią;
41. wzywa władze Bośni i Hercegowiny do sporządzenia oficjalnych statystyk dotyczących liczby odnotowanych przypadków przemocy na podstawie danych uzyskanych z raportów policyjnych, od ośrodków opieki społecznej i instytucji sądowych oraz do publicznego udostępnienia tych statystyk; ponadto wzywa władze Bośni i Hercegowiny, aby zebrały i podały do publicznej wiadomości dane dotyczące środków mających na celu zapewnienie

ochrony ofiarom przemocy domowej;

42. wzywa rząd Bośni i Hercegowiny do zharmonizowania ustawy o równości płci w Bośni i Hercegowinie z ordynacją wyborczą w odniesieniu do składu organów kierowniczych na wszystkich szczeblach procesu decyzyjnego (gmin, kantonów, jednostek administracyjnych pierwszego rzędu oraz państwa);
43. wyraża uznanie dla Bośni i Hercegowiny ze względu na jej prawodawstwo, przewidujące co najmniej 40-procentowy udział każdej z płci na stanowiskach administracyjnych w organach władzy rządowej i samorządowej, ale zauważa, że w praktyce nie doprowadziło to tego, by kobiety stanowiły 40% pracowników administracji; wzywa władze Bośni i Hercegowiny do sporządzenia planu działania zawierającego jasny harmonogram i wyraźny podział odpowiedzialności w celu wdrożenia tego prawodawstwa;
44. z zaniepokojeniem odnotowuje brak zasobów finansowych i kadrowych na wdrażanie planu działania związanego z rezolucją nr 1325 RB ONZ, w zakresie mechanizmów instytucjonalnych mających zapewniać równość płci, odpowiedniego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz w zakresie schronisk dla ofiar przemocy domowej; wzywa władze Bośni i Hercegowiny wszystkich szczebli, aby w swoich budżetach przewidziały wystarczające środki finansowe na te cele;
45. ubolewa nad tym, że dotąd władze Bośni i Hercegowiny zbadały i potępiły jedynie ograniczoną liczbę przypadków zbrodni wojennych z użyciem przemocy seksualnej; z poważnym zaniepokojeniem zauważa, że dużej liczbie sprawców, którzy dopuścili się takich zbrodni, udało się bezkarnie uniknąć wymiaru sprawiedliwości; zauważa też, że władze Bośni i Hercegowiny nie zapewniły ofiarom adekwatnych programów ochrony świadków; wzywa w związku z tym władze Bośni i Hercegowiny do zadbania, by wszystkie ofiary zbrodni wojennych z użyciem przemocy seksualnej miały bezpieczny i odpowiedni dostęp do systemu sądowego oraz by wszystkie wniesione sprawy dotyczące zbrodni wojennych były rozpatrywane szybko i skutecznie;
46. wzywa rząd Bośni i Hercegowiny, aby ulepszył monitorowanie obowiązującego prawodawstwa w dziedzinie praw kobiet i równości płci poprzez włączenie jasno określonych celów do strategii politycznych i planów działań oraz wyraźne wyznaczenie instytucji państwowych odpowiedzialnych za proces wdrażania; ponadto wzywa władze Bośni i Hercegowiny wszystkich szczebli do współpracy przy gromadzeniu obszernych krajowych danych statystycznych dotyczących równości płci;

Chorwacja

47. zachęca rząd chorwacki do kontynuowania po przystąpieniu do Unii Europejskiej działań w zakresie dostosowania prawodawstwa do unijnego dorobku prawnego w obszarze równości płci;
48. wzywa władze chorwackie do pełnego wdrożenia prawodawstwa przewidującego udział kobiet na listach wyborczych do lokalnych i regionalnych organów samorządowych, parlamentu krajowego i Parlamentu Europejskiego wynoszący 40%, biorąc pod uwagę, że podczas wyborów parlamentarnych w 2011 r. dwie trzecie partii politycznych nie osiągnęło wymaganego poziomu docelowego;

49. wyraża uznanie dla Chorwacji za względu na ustanowienie przez nią urzędu rzecznika ds. równości płci, a także działania związane z wiedzą o prawach kobiet i równością płci, możliwe dzięki wyeksponowanej roli tego urzędu; zaleca wszystkim krajom w regionie, aby rozważyły, czy mogą pójść za tym dobrym przykładem; zachęca rząd chorwacki do kontynuowania finansowania urzędu sprawowanego przez rzeczników oraz do reagowania na ich zalecenia;
50. z zadowoleniem przyjmuje lokalne plany działania dotyczące uwzględniania aspektu płci, w szczególności w regionie Istrii, a także wzywa rząd chorwacki do propagowania przyjmowania i wdrażania takich planów działania w całym kraju;
51. wzywa rząd chorwacki do nawiązania dialogu strukturalnego z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza z myślą o sytuacji po przystąpieniu;
52. z zadowoleniem przyjmuje dokonane przez Chorwację postępy w kierunku odpowiedniego postępowania policji w przypadkach przemocy wobec kobiet i dyskryminacji ze względu na płeć po przeprowadzeniu ukierunkowanego szkolenia w tej dziedzinie dla funkcjonariuszy policji, a także zachęca do kontynuowania takich działań; podkreśla, że sądy jednak nadal nie zawsze zajmują się takimi przypadkami we właściwy sposób, oraz wzywa władze do zainicjowania działań mających na celu uwrażliwienie i przeszkolenie również pracowników wymiaru sprawiedliwości; ponadto wzywa rząd chorwacki do udostępnienia bezpłatnej pomocy prawnej ofiarom przemocy związanej z płcią i dyskryminacji;
53. zwraca się do władz chorwackich o doprecyzowanie w krajowej strategii ochrony ofiar przemocy w rodzinie (2011–2016) zakresu odpowiedzialności poszczególnych organów oraz do przeznaczenia odpowiedniego finansowania dla władz i organizacji społeczeństwa obywatelskiego na wdrożenie tej strategii;

Kosowo

54. z zadowoleniem przyjmuje przyznaną Zgromadzeniu Kosowa rolę w zatwierdzaniu, przeglądzie i monitorowaniu programu na rzecz równości płci; wzywa do wdrożenia zaleceń wynikających ze sprawozdań z monitorowania;
55. wzywa rząd kosowski do promowania ogólnokrajowej telefonicznej gorącej linii pomocy dla ofiar przemocy domowej i przemocy związanej z płcią oraz do szerzenia wiedzy na temat możliwości zgłaszania przemocy i na temat postępowania w takich przypadkach;
56. wyraża uznanie dla rządu kosowskiego ze względu na podporządkowanie Agencji ds. Równości Płci premierowi, a także wzywa rząd do zapewnienia skuteczniejszego funkcjonowania agencji, jeżeli chodzi o wdrażanie i monitorowanie ustawy o równości płci bez ingerencji politycznej;
57. wzywa rząd kosowski, aby jak najszybciej utworzył proponowany ośrodek ds. równego traktowania;
58. wyraża uznanie dla Kosowa w związku ze szkoleniem funkcjonariuszy policji w zakresie postępowania w przypadku przemocy związanej z płcią oraz utworzeniem na

posterunkach policji specjalnych pomieszczeń dla ofiar przemocy i ich dzieci; wzywa rząd kosowski, aby zorganizował również podobne szkolenia dla pracowników wymiaru sprawiedliwości oraz zwiększył liczbę schronisk dla ofiar przemocy i wydłużył możliwy okres pobytu w tych schroniskach;

59. pilnie wzywa rząd kosowski do uznania zasad prisztińskich oraz do podjęcia działań w celu ich wdrożenia, zgodnie z ustaleniami kosowskiego szczytu kobiet zorganizowanego w październiku 2012 r.;
60. podkreśla potrzebę dalszego propagowania środków antykoncepcyjnych, wspierania zaopatrzenia w nie oraz ich dostępności, ponieważ wprawdzie większy odsetek kobiet stosuje obecnie takie formy kontroli urodzeń, jednak stosowanie środków antykoncepcyjnych nadal nie jest powszechne wśród kobiet w Kosowie;
61. wzywa rząd kosowski do uznania ofiar przemocy seksualnej z okresu konfliktu w latach 1998–1999 za specjalną kategorię prawną na mocy zmiany ustawy nr 04/L-054 o statusie i prawach męczenników, inwalidów, weteranów, członków Armii Wyzwolenia Kosowa, ofiar cywilnych wojny i ich rodzin;
62. wzywa rząd kosowski, aby określił jasne wskaźniki zgodności i braku zgodności z wytycznymi administracyjnymi dotyczącymi przepisów z zakresu równości płci i dyskryminacji w celu ułatwienia ich wdrażania i monitorowania; ponadto wzywa rząd do gromadzenia danych dotyczących przypadków dyskryminacji i przemocy związanej z płcią oraz do ustanowienia krajowego rejestru takich przypadków;

Była jugosłowiańska republika Macedonii (FYROM)

63. wyraża uznanie dla rządu macedońskiego ze względu na opracowanie projektu nowej ustawy o przeciwdziałaniu molestowaniu seksualnemu lub mobbingowi w miejscu pracy przewidującej grzywny dla przestępców, a także wzywa do zharmonizowania projektu ustawy z kodeksem karnym; z zadowoleniem przyjmuje plan rządu macedońskiego dotyczący zmiany prawodawstwa, aby zapewnić obojgu rodzicom możliwość skorzystania z urlopu wychowawczego lub urlopu rodzinnego w celu opieki nad chorymi członkami rodziny oraz niedawne przyjęcie zmian w prawie pracy, aby przyznać kobietom w ciąży lub połogu lepszej ochrony prawnej na rynku pracy;
64. z zaniepokojeniem zauważa, że kobiety romskie cierpią z powodu dwójakiej formy dyskryminacji – ze względu na płeć i pochodzenie etniczne; wzywa w związku z tym rząd macedoński do przyjęcia wszechstronnych ram dotyczących zwalczania dyskryminacji, które umożliwią zabezpieczenie praw kobiet romskich;
65. wyraża uznanie dla władz macedońskich ze względu na ustanowienie dodatkowych odstrasżających kar za nieprzestrzeganie przepisów przewidujących co najmniej 30-procentową reprezentację każdej z płci w organach podejmujących decyzje polityczne; wzywa rząd macedoński do ścisłego monitorowania, czy w wyniku tych przepisów kobiety stanowią co najmniej 30% członków organów decyzyjnych, zwłaszcza na szczeblu lokalnym;
66. wyraża uznanie dla parlamentu macedońskiego ze względu na aktywne funkcjonowanie

„klubu kobiet”, w ramach którego posłanki z różnych partii prowadzą współpracę mającą na celu propagowanie praw kobiet i równości płci, poprzez organizowanie debat publicznych, konferencji oraz wydarzeń międzynarodowych i innych oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w celu podjęcia problematycznych lub zepchniętych na margines kwestii, takich jak edukacja seksualna w szkołach podstawowych, przemoc domowa, HIV, rak szyjki macicy, nawoływanie do nienawiści i sytuacja kobiet na obszarach wiejskich;

67. zauważa, że mechanizmy regulujące działalność przedstawiciela prawnego w Departamencie ds. Równości Szans w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej, odpowiedzialnego za udzielanie doradztwa prawnego w sprawach nierównego traktowania kobiet i mężczyzn, nie funkcjonują właściwie; wzywa rząd macedoński do przyjęcia środków w celu poprawy funkcjonowania tych mechanizmów;
68. Z zaniepokojeniem odnotowuje fragmentaryczne wdrożenie planów działania i strategii dotyczących równości płci oraz brak ogólnej koordynacji wysiłków; wzywa rząd macedoński do zwiększenia zasobów finansowych i kadrowych, jakimi dysponuje departament ds. równości płci, a także do zapewnienia wyznaczenia i skutecznego działania koordynatorów ds. równości szans na szczeblu krajowym i lokalnym;
69. z zadowoleniem przyjmuje postępy dokonane w zwalczaniu przemocy związanej z płcią objawiające się zwłaszcza wzrostem liczby zgłaszanych przypadków, do czego przyczyniły się kampanie informacyjne, szkolenia dla wyspecjalizowanych funkcjonariuszy policji oraz umowa w sprawie protokołów międzyinstytucjonalnych dotyczących zajmowania się zgłoszeniami; z zaniepokojeniem zauważa jednak, że liczba schronisk dla ofiar przemocy domowej i innych form przemocy związanej z płcią jest niewystarczająca;
70. wzywa rząd macedoński do wyeliminowania istniejących barier kulturowych i finansowych utrudniających kobietom dostęp do antykoncepcji;

Czarnogóra

71. z zaniepokojeniem zauważa, że odsetek kobiet uczestniczących w podejmowaniu decyzji politycznych niemal nie zwiększył się w ubiegłych dziesięcioleciach; wzywa rząd Czarnogóry do reformy ustawodawstwa w tej dziedzinie i do zapewnienia jego przestrzegania;
72. wzywa rząd Czarnogóry, aby udostępnił departamentowi ds. równości płci większe zasoby kadrowe i finansowe, poprawił wdrażanie ram prawnych i instytucjonalnych służących egzekwowaniu zasady równości płci oraz realizację planu działania w zakresie równości płci;
73. wyraża uznanie dla rządu Czarnogóry ze względu na sporządzenie we współpracy z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego nowego krajowego planu działania dotyczącego osiągnięcia równości płci, a także ze względu na włączenie do tego planu celów strategicznych i operacyjnych; wzywa rząd do zarezerwowania wystarczających środków finansowych i zasobów ludzkich na wdrożenie tego planu oraz do ustanowienia ram umożliwiających stałą współpracę ze społeczeństwem obywatelskim na etapie jego

wdrażania;

74. z zadowoleniem przyjmuje włączenie środków z zakresu równości płci do prowadzonego przez Czarnogórę programu reform w związku z przystąpieniem do UE; wzywa rząd Czarnogóry, by w negocjacjach w sprawie przystąpienia dotyczących rozdziału 23 („Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe”), a także innych istotnych rozdziałów, w tym rozdziału 19 („Polityka społeczna i zatrudnienie”), rozdziału 24 („Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo”) i rozdziału 18 („Statystyki”), priorytetowo potraktował działania mające na celu wdrażanie przepisów dotyczących równości płci;
75. wyraża uznanie dla rządu Czarnogóry ze względu na postępy dokonane w działaniach mających na celu zaradzenie przemocy domowej poprzez przyjęcie kodeksu postępowania zawierającego procedury skoordynowanego reagowania instytucji; z zaniepokojeniem zauważa jednak, że przemoc domowa nadal stanowi duży problem w Czarnogórze, a także wzywa rząd do przeznaczenia wystarczających środków i do podjęcia wystarczających starań umożliwiających wdrożenie odpowiedniego prawodawstwa i kodeksu postępowania, ustanowienie krajowej gorącej linii pomocy oraz gromadzenie danych;
76. z zaniepokojeniem odnotowuje małą liczbę skarg dotyczących dyskryminacji ze względu na płeć i przemocy związanej z płcią; wzywa rząd Czarnogóry, aby poczynił inwestycje niezbędne do podnoszenia świadomości w związku z prawami kobiet, obowiązującym prawodawstwem mającym na celu zwalczanie przemocy oraz możliwościami zgłaszania naruszeń prawa i reagowania na nie;
77. z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte przez parlament Czarnogóry w celu metodycznego przeanalizowania wdrożenia prawodawstwa w obszarze równości;

Serbia

78. wzywa rząd serbski, aby kontynuował wdrażanie krajowego programu integracji unijnej poprzez rozbudowanie mechanizmów służących monitorowaniu stosowania prawa zakazującego dyskryminacji oraz zwiększył potencjał administracyjny organów zajmujących się kwestiami równości płci, w tym komisarza ds. ochrony równości i zastępcy rzecznika ds. równości płci;
79. wyraża uznanie dla rządu serbskiego ze względu na ordynację wyborczą, zgodnie z którą co trzeci kandydat na listach wyborczych do parlamentu musi być osobą płci reprezentowanej w niewystarczającym stopniu, a także ze względu na pełne wdrożenie tej ordynacji, dzięki czemu kobiety zdobyły 34% mandatów parlamentarnych;
80. wzywa rząd Serbii, aby zintensyfikował szkolenia pracowników organów ścigania (policji i wymiaru sprawiedliwości) w zakresie świadomości i właściwego postępowania w przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć i przemocy związanej z płcią, udostępnił ofiarom przemocy bezpłatną pomoc prawną oraz zajął się ogólnym problemem zalegania spraw w sądach;
81. wyraża uznanie ze względu na postępy dokonane w zwalczaniu przemocy domowej poprzez przyjęcie ogólnego protokołu dotyczącego współpracy w sytuacjach przemocy

domowej i przemocy w związkach partnerskich, ustanowienie telefonicznej linii pomocy oraz otwarcie nowego schroniska; zauważa jednak, że przemoc domowa nadal jest dużym problemem w Serbii; wzywa rząd do przeznaczenia wystarczających środków i podjęcia dostatecznych starań w celu wdrożenia prawodawstwa i protokołu, do zachęcania do zgłaszania przypadków przemocy, a także do gromadzenia i wymiany informacji i danych między instytucjami, agencjami i kobiecymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;

82. wyraża uznanie dla rządu i parlamentu serbskiego ze względu na ich ścisłą współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego przy sporządzaniu i monitorowaniu szeroko zakrojonego planu działania na rzecz wdrożenia rezolucji nr 1325 Rady Bezpieczeństwa ONZ; wzywa rząd do udostępnienia wystarczających zasobów kadrowych i finansowych na jego wdrożenie;
83. wzywa władze serbskie do ulepszenia współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego działającymi na rzecz równości płci, zwłaszcza na szczeblu lokalnym – między samorządami terytorialnymi i lokalnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego – w zakresie sporządzania, wdrażania i monitorowania przepisów i strategii politycznych w obszarze równości płci i przemocy związanej z płcią, a także do zapewnienia funduszy strukturalnych na finansowanie działań organizacji zajmujących się problemem przemocy związanej z płcią;
84. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządów krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE.

UZASADNIENIE

„Nasze kraje to istny raj dla praw kobiet i równości płci. Na papierze.” – powiedział niedawno przedstawiciel społeczeństwa obywatelskiego o krajach Bałkanów Zachodnich starających się o przystąpienie do UE. Wprawdzie kraje te wykonały ciężką pracę, aby przyjąć przepisy konieczne do dostosowania ich prawa do unijnego dorobku prawnego w dziedzinie praw kobiet i równości płci, jednak wdrożenie tych praw, tak aby kobiety mogły powoływać się na nie w praktyce, jest mniej zadowalające.

Aby przepisy dotyczące praw kobiet i równości płci działały skutecznie, muszą istnieć mechanizmy ich wdrażania. Aby prawa obywateli miały praktyczne znaczenie, obywatele muszą je znać, muszą mieć możliwość zgłaszania dyskryminacji lub naruszania swych praw określonym organom, a ich zgłoszenia muszą być prawidłowo i terminowo rozpatrywane.

W 2008 r. Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia przedstawiła ostatnie sprawozdanie w sprawie praw kobiet i równości płci w krajach bałkańskich starających się o przystąpienie do UE. Od tego czasu większość krajów Bałkanów Zachodnich poczyniła postępy na drodze do UE, choć w nierównym tempie. Chorwacja jest niemal gotowa do przystąpienia, Czarnogóra rozpoczęła negocjacje, Serbia i Macedonia uzyskały status państwa kandydującego, a Albania, Bośnia i Hercegowina oraz Kosowo pracują, z różnym powodzeniem, nad przejściem do kolejnego etapu procesu akcesji. Wspieranie równości płci to istotny element tych procesów. Nie tylko dlatego, że kobiety stanowią połowę ludności krajów starających się o przystąpienie do UE, lecz także dlatego, że równość płci, zapisana w Traktacie, należy do zasadniczych wartości UE.

W niniejszym sprawozdaniu postanowiono odnieść się szczegółowo do mechanizmów wdrożeniowych w poszczególnych krajach starających się o przystąpienie do UE, zamiast ogólnie wymieniać problemy dotyczące praw kobiet i równości płci. Celem jest skierowanie do danych krajów konkretnych postulatów dotyczących dostosowania ich prawodawstwa, polityki, budżetów lub ram instytucjonalnych, tak aby jasno wyrazić stawiane przed nimi oczekiwania co do wdrażania zasady równości płci. Dlatego w niniejszym projekcie sprawozdania nie poruszono kwestii takich jak niedoskonałość systemów opieki zdrowotnej dla kobiet oraz brak edukacji mającej na celu likwidację stereotypów związanych z płcią, gdyż nie podlegają one konkretnym mechanizmom wdrożeniowym ustanowionym przez władze. Przemoc wobec kobiet uwzględniono w przypadku niektórych krajów, gdyż w tej dziedzinie rządy mogą zostać wezwane do zapewnienia gorących linii telefonicznych, schronisk, ochrony policyjnej i właściwego rozpatrywania spraw przez sądy.

Postanowiono też nie czynić ogólnych uwag o całym regionie, lecz wymienić poszczególne kraje z nazwy. Wynika to z tego, iż kraje te obecnie znajdują się na różnych etapach procesu akcesji. Ponadto zwracanie się wyłącznie do ogółu wiąże się z ryzykiem. Jeżeli adresatami są wszyscy, to prawdopodobnie adresatem nie poczuje się nikt. Projekt sprawozdania rozpoczyna się zatem uwagami ogólnymi odnoszącymi się w pewnym stopniu do wszystkich krajów lub odnoszącymi się do kwestii wymagających wspólnego wysiłku ze strony więcej niż jednego kraju. Następnie opisano środki, których przyjęcia wymaga się od poszczególnych krajów, wymienionych w porządku alfabetycznym. W przypadku każdego

kraju uwagi dodatkowe w stosunku do uwag ogólnych dotyczą co najmniej jednej z następujących dziedzin:

1. dostosowanie prawodawstwa do dorobku UE w zakresie równości, inne przepisy,
2. plany i strategie działania,
3. organy rządowe, parlamentarne i niezależne,
4. działania policji i wymiaru sprawiedliwości,
5. aspekty budżetowe,
6. współpraca ze społeczeństwem obywatelskim,
7. monitorowanie, informowanie i gromadzenie danych.

Za podstawę niniejszego sprawozdania posłużyła mi analiza przeprowadzona niedawno na moje zlecenie. W ramach tej analizy zwrócono się do licznych delegatur UE, organów państwowych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego w starających się o przystąpienie do UE krajach Bałkanów Zachodnich z pytaniem, czego UE oczekuje od przyszłych państw członkowskich w dziedzinie praw kobiet i równości płci, jakie funkcjonują mechanizmy i narzędzia służące wdrażaniu prawodawstwa i polityki oraz jak skuteczne są one w praktyce.

Ponadto zorganizowałam w Sarajewie w październiku 2012 r. spotkanie studyjne z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego, parlamentarzystów i przedstawicieli rządów z większości krajów w regionie i uczestniczyłam w licznych dyskusjach indywidualnych i grupowych z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i organów zajmujących się kwestiami równości płci oraz z parlamentarzystami i członkami rządu.

8.3.2013

OPINIA KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH

dla Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

w sprawie praw kobiet w krajach bałkańskich starających się o przystąpienie do UE
(2012/2255(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Emine Bozkurt

WSKAZÓWKI

Komisja Spraw Zagranicznych zwraca się do Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. podkreśla, że kwestia praw kobiet powinna zajmować centralne miejsce w negocjacjach z potencjalnymi kandydatami lub krajami Bałkanów Zachodnich pragnącymi przystąpić do UE, tak aby postępy w dziedzinie praw kobiet były widoczne na wszystkich poszczególnych etapach negocjacji, a kobiety były sprawiedliwie reprezentowane przy stole negocjacyjnym;
2. wzywa Komisję, by monitorowała kwestie praw kobiet i ich wdrażanie oraz by skrupulatnie ujmowała te zagadnienia w sprawozdaniach z postępu;
3. ponownie stwierdza potrzebę uwzględniania praw kobiet i równouprawnienia na wszystkich etapach procesu rozszerzenia, w tym w przyszłym kształcie nowego instrumentu pomocy przedakcesyjnej w kontekście wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020; podkreśla, że zaangażowanie rządu w uwzględnianie problematyki płci oraz służące temu struktury i metody są niezbędne dla pomyślnego czynienia postępów na drodze ku równouprawnieniu płci;
4. uważa, że rzeczywista równość płci opiera się również na równości i niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową; zachęca rządy państw starających się o przystąpienie do UE do zajęcia się kwestią utrzymującej się homofobii i transfobii w prawie, polityce i życiu codziennym, w tym do przyjęcia przepisów dotyczących przestępstw z nienawiści, organizowania szkoleń dla służb policji i przyjęcia przepisów

przeciwdziałających dyskryminacji;

5. podkreśla, że zapewnienie aktywnego uczestnictwa kobiet, które stanowią ponad połowę ludności krajów bałkańskich, w proces konstruowania instytucji demokratycznych i zapewnianie ich właściwego funkcjonowania ma podstawowe znaczenie dla rządów demokratycznych;
6. zdecydowanie popiera działania mające na celu upodmiotowienie kobiet i wzmocnienie ich pozycji w społeczeństwie;
7. podkreśla, że konieczne jest, aby kobiety w Bałkanach Zachodnich przyjęły bardziej wydatną rolę w społeczeństwie poprzez obecność i aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym na wszystkich szczeblach; zwraca uwagę, że wspieranie strategii politycznych na rzecz równych szans jest ważne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego i społecznego krajów bałkańskich starających się o przystąpienie do UE; podkreśla, że ogromne znaczenie ma dążenie do równego udziału kobiet w procesie podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów (od lokalnego do krajowego, od uprawnień wykonawczych do ustawodawczych); z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie parytetów i wzywa kraje, które jeszcze tego nie zrobiły, do propagowania reprezentacji kobiet i, w stosownych przypadkach, skutecznego wprowadzenia parytetów płci w partiach politycznych i zgromadzeniach narodowych oraz zachęca państwa, które to uczyniły, do kontynuowania odnośnego procesu w celu zapewnienia kobietom możliwości uczestnictwa w życiu politycznym i zaradzenia ich zbyt niskiej reprezentacji; tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje niedawną międzynarodową konferencję kobiet pt. „Partnerstwo na rzecz zmian”, która odbyła się w październiku 2012 r. w Prisztinie pod auspicjami Atifete Jahjagi, jedynej kobiety będącej głową państwa w tym regionie;
8. jest zdania, że umocnienie pozycji kobiet poprzez wspieranie, ochronę i rozszerzanie ich praw, poprawę ich sytuacji społecznej i ekonomicznej, zapewnianie ich szerszego udziału w rynku pracy, gwarantowanie ich sprawiedliwej reprezentacji w politycznych i gospodarczych procesach decyzyjnych, a także zachęcanie kobiet do przedsiębiorczości mają kluczowe znaczenie dla wzmocnienia i konsolidacji demokracji w krajach bałkańskich;
9. z zaniepokojeniem odnotowuje, że odsetek kobiet pracujących zawodowo w krajach Bałkanów Zachodnich jest bardzo niski oraz że kobiety są nadal w zbyt niskim stopniu reprezentowane na rynku pracy; apeluje do rządów krajów Bałkanów Zachodnich, by zachęcały kobiety do aktywnego udziału w rynku pracy poprzez sprzyjanie między innymi środkom zapewniającym lepsze warunki pracy, równą płacę za taką samą pracę, kształcenie ustawiczne, elastyczne godziny pracy i odpowiednią równowagę między życiem rodzinnym a zawodowym, jak również środki mające na celu zmniejszenie różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, a tym samym różnic w wysokości świadczeń emerytalnych kobiet i mężczyzn;
10. wzywa kraje Bałkanów Zachodnich do opracowania programów obejmujących aktywne środki na rzecz rynku pracy mające na celu obniżenie poziomu bezrobocia wśród kobiet; wzywa te kraje do opracowania programów udzielania pożyczek i do udostępnienia środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej;

11. podkreśla znaczenie zwalczania wszelkich form dyskryminacji w miejscu pracy, w tym dyskryminacji ze względu na płeć w przypadku rekrutacji, awansu i świadczeń; wzywa rządy do gromadzenia odpowiednich i ścisłych danych statystycznych;
12. zwraca uwagę, że środki finansowe z funduszy europejskich, w tym z instrumentu pomocy przedakcesyjnej, powinny w coraz większym stopniu być przeznaczane na realizację projektów dotyczących wspierania praw kobiet oraz na mechanizmy nadzoru; apeluje do Komisji Europejskiej o rzetelne badanie skuteczności wydatkowania tych środków;
13. potępia wszelkie formy przemocy wobec kobiet i podkreśla konieczność wzmocnienia organów ścigania, aby mogły one skuteczniej zajmować się takimi problemami, jak przemoc uwarunkowana płcią, przemoc domowa, przymusowa prostytutka i handel kobietami;
14. potępia ukierunkowany handel ludźmi na Bałkanach, który jest współczesną formą niewolnictwa i niestety także najszybciej rozwijającą się formą przestępstwa międzynarodowego; zachęca UE do oferowania stałego wsparcia w dziedzinie zwalczania handlu ludźmi, gdyż kraje Bałkanów Zachodnich są często krajami pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia w procederze handlu ludźmi, zwłaszcza handlu kobietami i dziewczętami, i podkreśla konieczność aktywnego zwalczania przestępczości zorganizowanej leżącej u podłoża tego rodzaju handlu; wzywa do ścisłej współpracy właściwych instytucji UE i rządów w tym zakresie; wzywa do prowadzenia większej liczby kampanii uświadamiających w tym regionie;
15. jest zaniepokojony nasilającą się marginalizacją kobiet w procesie podejmowania decyzji dotyczących pokoju i bezpieczeństwa; podkreśla w tym kontekście wagę udziału kobiet i ich reprezentacji w procesie pokojowym i polityce na rzecz pokoju, a także w umacnianiu przepisów prawa i mechanizmów zapewniających bezpieczeństwo kobiet i dziewcząt poprzez ochronę przed przemocą ze względu na płeć i zapobieganie takiej przemocy; ubolewa z powodu braku danych dotyczących przemocy uwarunkowanej płcią oraz podkreśla konieczność spójnego i systematycznego gromadzenia statystyk uwzględniających specyfikę płci w celu śledzenia postępów we wdrażaniu przepisów;
16. podkreśla znaczenie dostępu kobiet będących ofiarami przestępstw dokonanych w czasie wojny, zwłaszcza gwałtów, do wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że wszystkie państwa zobowiązane są do położenia kresu bezkarności i do pociągnięcia do odpowiedzialności wszystkich odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne, w tym zbrodnie związane z przemocą na tle seksualnym względem kobiet oraz dziewcząt, jak gwałt, niewolnictwo seksualne, przymusowa prostytutka, wymuszona ciąża, wymuszona sterylizacja oraz wszelkie inne, równie poważne formy przemocy seksualnej, oraz podkreśla obowiązek uznania tych czynów za zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne i potępienia ich jako takie; w związku z tym zwraca uwagę na potrzebę wyłączenia ich z zakresu przepisów o amnestii;
17. podkreśla stałą potrzebę rozliczania przeszłości oraz zapewniania sprawiedliwości ofiarom przemocy seksualnej będącej konsekwencją konfliktów oraz rehabilitacji tych ofiar; domaga się opracowania i wprowadzenia odpowiednich państwowych programów ochrony świadków oraz ścigania tych zbrodni;

18. jest zdania, że kobiety odgrywają podstawową rolę w stabilizacji i rozwiązywaniu konfliktów, co ma ogromne znaczenie dla pojednania w całym regionie; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki poczynione przez takie sieci jak Regionalne Lobby Kobiet w zakresie wspierania kobiet w procesie budowania pokoju oraz wspierania dostępu kobiet w krajach pokonfliktowych do wymiaru sprawiedliwości;
19. zauważa z zaniepokojeniem, że kobiety romskie są podwójnie dyskryminowane – ze względu na płeć i ze względu na pochodzenie etniczne; wzywa rządy do przyjęcia wszechstronnych ram prawnych przeciwdziałających dyskryminacji, które umożliwiłyby ochronę praw kobiet romskich;
20. podkreśla znaczenie poprawy sytuacji kobiet na obszarach wiejskich, zwłaszcza w kontekście dyskryminujących zwyczajów i stereotypów.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	4.3.2013
Wynik głosowania końcowego	+ : 29 - : 1 0 : 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Sir Robert Atkins, Arnaud Danjean, Mário David, Mark Demesmaeker, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Takis Hadjigeorgiou, Liisa Jaakonsaari, Tunne Kelam, Evgeni Kirilov, Andrey Kovatchev, Vytautas Landsbergis, Francisco José Millán Mon, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Ioan Mircea Pașcu, Hans-Gert Pöttering, Tokia Saifi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Charles Tannock
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Charalampos Angourakis, Nikolaos Chountis, Anne Delvaux, Norbert Neuser, Nadezhda Neynsky, Helmut Scholz, Alf Svensson, Ivo Vajgl
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Danuta Jazłowiecka, Monika Panayotova

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	20.3.2013
Wynik głosowania końcowego	+: 25 -: 1 0: 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Mikael Gustafsson, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Norica Nicolai, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Antonyia Parvanova, Raül Romeva i Rueda, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Minodora Cliveti, Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Mojca Kleva Kekuš, Katarína Neveďalová, Angelika Werthmann